

ROZPOZNAWANIE PRZEZ SĄD NAJWYŻSZY ŚRODKÓW ODWOŁAWCZYCH W POSTĘPOWANIU KARNYM

Jarosław Matras

BIBLIOTEKA SĄDOWA

ROZPOZNAWANIE PRZEZ SĄD NAJWYŻSZY ŚRODKÓW ODWOŁAWCZYCH W POSTĘPOWANIU KARNYM

Jarosław Matras

BIBLIOTEKA SĄDOWA

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 15 kwietnia 2024 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Paweł Wiliński

Wydawczyni

Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący

Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Świerk-Bożek

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-571-0

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. +48 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Wstęp	17
Rozdział I	
Właściwość funkcjonalna Sądu Najwyższego do rozpoznania środków odwoławczych.....	29
1. Uwagi ogólne o właściwości funkcjonalnej Sądu Najwyższego (art. 27 k.p.k.)	29
1.1. Pojęcie i rodzaje właściwości	29
1.2. Zmiany normatywne właściwości funkcjonalnej Sądu Najwyższego	32
1.3. Rodzaje środków odwoławczych.....	34
2. Zaskarżalność orzeczeń a rozpoznawanie środków odwoławczych przez Sąd Najwyższy (art. 426 k.p.k.)	42
2.1. Charakter przepisu art. 426 § 1 k.p.k.	42
2.2. Konstytucyjne pojęcie sprawy karnej a rozpoznawanie przez Sąd Najwyższy środków odwoławczych	44
2.3. Zakres regulacji przepisu art. 426 § 2 k.p.k. i jego stosowanie przez Sąd Najwyższy	49
3. Środki odwoławcze rozpoznawane przez Sąd Najwyższy w ramach właściwości funkcjonalnej z art. 27 k.p.k.	65
3.1. Zakres spraw rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy.....	65
3.2. Rozpoznawanie środków odwoławczych co do kosztów postępowania	70

3.3. Rozpoznanie zażalenia na postanowienie w kwestii właściwości (art. 35 § 1 k.p.k.)	79
---	----

Rozdział II

Rozpoznawanie przez Sąd Najwyższy środków

odwoławczych w postępowaniu zwyczajnym	91
1. Postępowanie apelacyjne przed Sądem Najwyższym	91
1.1. Rozpoznanie apelacji od wyroku wojskowego sądu okręgowego.....	91
1.1.1. Złożenie wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku	91
1.1.2. Postępowanie odwoławcze przed wydaniem zarządzenia o przyjęciu apelacji	95
1.1.3. Postępowanie odwoławcze po przesłaniu apelacji.....	121
1.1.4. Rozpoznawanie środków odwoławczych do wydania wyroku.....	124
1.1.5. Rozpoznawanie środków odwoławczych po wydaniu wyroku.....	164
1.2. Rozpoznanie apelacji od wyroku wydanego w trybie art. 441 § 5 k.p.k.....	171
1.2.1. Uwagi ogólne.....	171
1.2.2. Wszczęcie postępowania odwoławczego w Sądzie Najwyższym	175
1.2.3. Przesłanki przejścia sprawy w trybie art. 441 § 5 k.p.k. w świetle badań empirycznych	177
1.3. Rozpoznanie apelacji od wyroku wydanego po wznowieniu postępowania (art. 547 § 3 k.p.k.)	180
1.3.1. Uwagi wprowadzające.....	180
1.3.2. Przedmiot zaskarżenia.....	181
1.3.3. Postępowanie apelacyjne	183
1.3.4. Rozpoznanie apelacji przez Sąd Najwyższy w praktyce.....	187
2. Postępowanie zażaleniowe przed Sądem Najwyższym	194
2.1. Zażalenia na postanowienia i zarządzenia wojskowego sądu okręgowego	194
2.1.1. Uwagi ogólne.....	194

2.1.2. Przedmiot postępowania zażaleniowego	195
2.1.3. Orzekanie przez Sąd Najwyższy w postępowaniu zażaleniowym.....	205
2.2. Praktyczne aspekty rozpoznawania zażaleń przez Sąd Najwyższy w Izbie Karnej	243

Rozdział III

Rozpoznawanie przez Sąd Najwyższy środków

odwoławczych w postępowaniach nadzwyczajnych.....

1. Rozpoznawanie środków odwoławczych w postępowaniu kasacyjnym.....	249
1.1. Uwagi wstępne w zakresie zasad zaskarżalności.....	249
1.2. Etap postępowania okołokasacyjnego.....	255
1.2.1. Uwagi ogólne.....	255
1.2.2. Wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia orzeczenia (art. 524 § 1 zdanie drugie k.p.k.).....	257
1.2.3. Wniesienie kasacji, kontrola spełnienia jej warunków formalnych oraz środki zaskarżenia w odniesieniu do wydawanych rozstrzygnięć	265
1.2.4. Zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji.....	277
1.3. Zażalenia na etapie wniesienia kasacji i jej rozpoznawania.....	280
1.3.1. Uwagi ogólne.....	280
1.3.2. Etap kontroli dopuszczalności kasacji w Sądzie Najwyższym.....	280
1.3.3. Kontrola odwoławcza stosowania tymczasowego aresztowania na etapie rozpoznania kasacji	282
1.3.4. Badanie aktowe stosowania tymczasowego aresztowania i rozpoznania wniesionych zażaleń w latach 2018–2021	291
1.3.5. Rozpoznawanie zażaleń w innych sytuacjach....	296
1.4. Postępowanie po rozpoznaniu kasacji a zaskarżalność wydanych decyzji.....	299
2. Rozpoznawanie środków odwoławczych w ramach postępowania ze skargi na wyrok sądu odwoławczego	304

2.1. Uwagi ogólne.....	304
2.2. Zażalenia w postępowaniu przed sądem odwoławczym.....	307
2.2.1. Uwagi ogólne.....	307
2.2.2. Odmowa przyjęcia wniosku o doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem	308
2.2.3. Odmowa przyjęcia skargi.....	310
2.2.4. Orzekanie o kosztach w przypadku niesporządzenia skargi	313
2.3. Zaskarżalność postanowień wydanych po przesłaniu akt do Sądu Najwyższego.....	315
3. Rozpoznawanie środków odwoławczych w postępowaniu w przedmiocie wznowienia postępowania	318
3.1. Uwagi ogólne co do właściwości Sądu Najwyższego ...	318
3.2. Podstawy zaskarżenia rozstrzygnięć zapadających w postępowaniu wznowieniowym a właściwość Sądu Najwyższego.....	320
3.2.1. Uwagi ogólne.....	320
3.2.2. Problem stosowania art. 530 § 2 i 3 w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. w postępowaniu wznowieniowym.....	321
3.2.3. Zaskarżalność postanowienia o odmowie zwolnienia od opłaty od wniosku.....	327
3.2.4. Zaskarżalność postanowienia sądu apelacyjnego o kosztach postępowania w trybie art. 547 § 1 k.p.k.....	334
3.2.5. Zaskarżalność decyzji o odmowie ustanowienia pełnomocnika z urzędu.....	340
3.3. Zaskarżalność rozstrzygnięć Sądu Najwyższego jako sądu właściwego w sprawie o wznowienie postępowania	343
3.3.1. Uwagi ogólne.....	343
3.3.2. Rozpoznawanie zażaleń od rozstrzygnięć wydanych w Sądzie Najwyższym (art. 544 § 2 k.p.k.).....	345

Zakończenie	355
Literatura.....	365
Orzecznictwo.....	375
Wykaz aktów prawnych wykorzystanych w tekście.....	387

WSTĘP

Zgodnie z art. 175 Konstytucji RP wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe, zaś przepis art. 183 ust. 1 Konstytucji RP określa, że Sąd Najwyższy sprawuje nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania. Bez wątpienia sprawowanie nadzoru orzeczniczego określa szczególnie wysoką rangę Sądu Najwyższego¹. W perspektywie zadań, jakie stoją przed Sądem Najwyższym, wyrażane jest stanowisko, że najważniejszym zadaniem tego sądu jest dbanie o jednolitość oraz jakość orzecznictwa, zaś rozpoznanie sprawy ma czynić zadość konieczności wymierzenia sprawiedliwości w konkretnej sprawie, ale przede wszystkim przez jej rozpoznanie ujedynolica orzecznictwo i wyjaśniać skomplikowane zagadnienia prawne². Z kolei sprawowanie wymiaru sprawiedliwości (art. 175 Konstytucji RP)³ jest pojmowane na gruncie prawa konstytucyjnego jako wiążące rozstrzygnięcie sporów o prawo, w których przynajmniej jedną ze stron jest jednostka lub inny podmiot podobny⁴.

¹ W. Sanetra, *Sąd Najwyższy w systemie wymiaru sprawiedliwości*, PS 1999/7–8, s. 6–7; J. Sobczak [w:] *Polskie prawo konstytucyjne*, red. W. Skrzydło, Lublin 2006, s. 378.

² Wyrok TK z 13.10.2015 r., SK 63/12, OTK-A 2015/9, poz. 146, pkt 4.4; M. Zbrojewska, *Rola i stanowisko prawne Sądu Najwyższego w procesie karnym*, Warszawa 2013, s. 113–116; Z. Doda, *Rola Sądu Najwyższego w świetle nowego Kodeksu postępowania karnego*, PiP 1998/9–10, s. 136.

³ Co do różnego definiowania „wymiaru sprawiedliwości” w literaturze zob. M. Zbrojewska, *Rola...*, s. 109–112.

⁴ L. Garlicki, *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, Warszawa 2002, s. 354; P. Wiliński [w:] *System Prawa Karnego Procesowego*, red. P. Hofmański, t. 1, cz. 1, *Zagadnienia ogólne*, red. P. Hofmański, Warszawa 2013, s. 712.

Zadania Sądu Najwyższego określa art. 1 ustawy o SN. Jednym z nich jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez:

- a) zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne,
- b) kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia ich zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych (art. 1 pkt 1)⁵.

W obszarze procesu karnego wskazane zadania Sąd Najwyższy realizuje w sposób określony w Kodeksie postępowania karnego i w tym zakresie jego kognicję wyznacza i opisuje art. 27 k.p.k. Zgodnie z treścią art. 27 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasacje oraz środki odwoławcze i inne sprawy w wypadkach określonych w ustawie. Wskazanie właściwości do rozpoznania kasacji jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (dział XI) i jednego z najważniejszych instrumentów nadzoru judykacyjnego nie nasuwa wątpliwości. Podobnego stwierdzenia można użyć do określenia jego właściwości w oparciu o zwrot co do „innych spraw w wypadkach określonych w ustawie”. W tym ostatnim sformułowaniu lokuje się bowiem rozpoznawanie tych rodzajów spraw, które są wskazane konkretnie dla Sądu Najwyższego, a zatem np. wniosków w trybie art. 37 k.p.k., sporów o właściwość między sądem apelacyjnym a innym sądem powszechnym (art. 38 § 1 k.p.k.), procedury odtworzenia akt sprawy (art. 160 § 2 k.p.k.), orzekania w kwestii zagadnień prawnych (art. 441 § 1 k.p.k.), orzekania w przedmiocie wznowienia postępowania w sytuacji wskazanej w art. 544 § 2 k.p.k. czy rozpoznawania skarg na wyrok sądu odwoławczego (art. 539a § 1 k.p.k.)⁶. Precyzując, w tym obszarze właściwości chodzi o to, jakie sprawy Sąd Najwyższy rozpoznaje jako właściwy, a nie to, jakie przepisy stosuje w toku ich rozpoznania.

⁵ O relacji pomiędzy art. 175 i 183 ust. 1 Konstytucji RP oraz zapisami ustawowymi (praktycznie tożsamymi zawartymi w poprzedniej ustawie o Sądzie Najwyższym) zob. M. Zbrojewska, *Rola...*, s. 167–168.

⁶ Np. H. Paluszkiewicz [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. K. Dudka, Warszawa 2020, s. 102; J. Kosonoga [w:] *Kodeks postępowania karnego*, t. 1, *Komentarz do art. 1–166*, red. R.A. Stefański, S. Zabłocki, Warszawa 2017, s. 444.

Rozdział I

WŁAŚCIWOŚĆ FUNKCJONALNA SĄDU NAJWYŻSZEGO DO ROZPOZNANIA ŚRODKÓW ODWOŁAWCZYCH

1. Uwagi ogólne o właściwości funkcjonalnej Sądu Najwyższego (art. 27 k.p.k.)

1.1. Pojęcie i rodzaje właściwości

Prawo do właściwego sądu jest podstawowym elementem prawa opisanego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP¹ i z innymi elementami, które są w tym przepisie wymienione, tworzy standard rzetelnego postępowania sądowego². Podkreśla się również, że prawo do sądu właściwego ma być gwarancją prawidłowego rozpoznania sprawy i sprawiedliwego rozstrzygnięcia³. Właściwość sądu jest z jednej strony istotnym elementem treści prawa do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia indywidualnej sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, a z drugiej strony – konieczną gwarancją

¹ P. Wiliński, *Proces karny w świetle Konstytucji*, Warszawa 2011, s. 109–110; P. Wiliński [w:] *System Prawa Karnego Procesowego*, red. P. Hofmański, t. 6, *Strony i inni uczestnicy postępowania karnego*, red. C. Kulesza, Warszawa 2016, s. 682–684; J. Grajewski, *Prawo karne procesowe – część ogólna*, Warszawa 2007, s. 63–64.

² G. Artymiak, *Realizacja prawa...*, s. 248–249.

³ K. Marszał, *Badanie właściwości sądu w sprawach o przestępstwa* [w:] *Skargowy model procesu karnego. Księga ofiarowana Profesorowi Stanisławowi Stachowiakowi*, red. A. Gerecka-Żołyńska, P. Górecki, H. Paluszkiwicz, P. Wiliński, Warszawa 2008, s. 244.

tego prawa, przy czym „z punktu widzenia prawa do sądu, o którym mowa w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, istotne jest wskazanie w ustawie właściwości poszczególnych rodzajów i kategorii sądów, tak by obywatel miał pewność, jakiego rodzaju i kategorii sąd będzie rozpatrywał jego sprawę. Nie jest natomiast konieczne, by to ustawodawca przesądził, która konkretnie jednostka organizacyjna sądownictwa (określona jej siedzibą i okręgiem właściwości) będzie rozpatrywać konkretną sprawę, o ile ustawodawca zagwarantuje, że każdy sąd w obrębie danej kategorii będzie realizował prawo do sądu w sposób opisany w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, tj. sprawiedliwie, jawnie, bez nieuzasadnionej zwłoki, niezależnie, bezstronnie i niezawisłe”⁴. Sąd, o którym mowa w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, to zatem sąd „właściwy”, „niezależny”, „bezstronny” i „niezawisły”⁵. Odwołanie do właściwości znajduje się w art. 176 ust. 2 Konstytucji RP i nakłada konieczność określenia w ustawie reguł ustalenia właściwości sądów w aspekcie rzeczowym, funkcjonalnym i miejscowym, a właściwość sądu musi być określona w sposób kompletny, bez luk⁶. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego stwierdzono, że wymóg ustawowego określenia właściwości poszczególnych rodzajów i kategorii sądów został w pełni zrealizowany w prawie polskim, także w Kodeksie postępowania karnego⁷.

Właściwość sądu jest definiowana jako zespół uprawnień sądu do dokonania określonych czynności procesowych, które jednocześnie są obowiązkiem ich dokonania⁸. Kompetencja prezesa sądu (przewodniczące-

⁴ Wyrok TK z 27.03.2013 r., K 27/12, OTK-A 2013/3, poz. 29, pkt 4.3.4 uzasadnienia.

⁵ P. Wiliński, *Proces karny...*, s. 112; D. Szumiło-Kulczycka, *Prawo do sądu właściwego w polskim procesie karnym i gwarancje jego realizacji* [w:] *Zasady procesu karnego wobec wyzwań współczesności. Księga ku czci Profesora Stanisława Waltosia*, red. J. Czapska, A. Gaberle, A. Światłowski, A. Zoll, Warszawa 2000, s. 247; wyrok TK z 23.10.2006 r., SK 42/04, OTK-A 2006/9, poz. 125.

⁶ P. Sarnecki [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, t. 3, Warszawa 2003, s. 4.

⁷ Wyrok TK z 27.03.2013 r., K 27/12, pkt 4.3.3 uzasadnienia.

⁸ Omówienie stanowisk w piśmiennictwie w tym zakresie zob. Z. Kwiatkowski [w:] *System Prawa Karnego Procesowego*, red. P. Hofmański, t. 5, *Sądy i inne organy postępowania karnego*, red. Z. Kwiatkowski, Warszawa 2015, s. 293–295; D. Kała [w:] *System Prawa Karnego Procesowego*, red. P. Hofmański, t. 4, *Dopuszczalność procesu*, red. M. Jeż-Ludwichowska, A. Lach, Warszawa 2015, s. 194; S. Kalinowski, *Polski proces karny*, Warszawa 1970, s. 170; S. Włodyka, *Ustrój organów ochrony prawnej*, Warszawa 1975, s. 135.

go wydziału, upoważnionego sędziego) nie stanowi o właściwości sądu⁹. W zakresie rodzaju właściwości sądu dominuje w doktrynie procesu karnego podział właściwości na trzy zasadnicze rodzaje, tj. właściwość rzeczową, miejscową oraz funkcjonalną, przy czym niekiedy właściwość rzeczową oraz funkcjonalną określa się jako składnik właściwości przedmiotowej, w odróżnieniu od właściwości miejscowej¹⁰. Podkreśla się jednak trafnie, że zasadnicza różnica w określeniu właściwości rzeczowej oraz funkcjonalnej to kwestia zakresu, w jakim następuje rozpoznanie sprawy. Właściwość rzeczowa upoważnia do rozpoznania w sposób całościowy sprawy w pierwszej instancji w zakresie kwestii odpowiedzialności określonej osoby za zarzucany jej czyn zabroniony¹¹, a funkcjonalna to rozpoznanie sprawy w określonym zakresie¹². Te rodzaje właściwości uznaje się za wchodzące w zakres właściwości ogólnej sądu, a inne rodzaje właściwości, tj. właściwość z łączności spraw czy z przekazania sprawy (z delegacji), opisuje się jako wchodzące w zakres właściwości szczególnej sądu¹³.

Kierując się wskazanymi kryteriami oceny właściwości sądu trzeba stwierdzić, że zawarte w art. 27 k.p.k. uprawnienie Sądu Najwyższego do rozpoznania środków odwoławczych określa jego właściwość funkcjonalną¹⁴, przy czym nie precyzuje zakresu przedmiotowego, w jakim Sąd Najwyższy uprawnienie to wykonuje.

⁹ Postanowienie SN z 19.01.2010 r., I KZP 32/09, OSNKW 2010/3, poz. 24.

¹⁰ W tej materii szerokie omówienie – Z. Kwiatkowski [w:] *System Prawa Karnego Procesowego*, red. P. Hofmański, t. 5, s. 296–300.

¹¹ D. Kala [w:] *System Prawa Karnego Procesowego*, red. P. Hofmański, t. 4, s. 200.

¹² S. Kalinowski, *Polski proces...*, s. 174–177; T. Grzegorzczuk, J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*, Warszawa 2014, s. 209; S. Waltoś, P. Hofmański, *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 2018, s. 159–162; *Polski proces karny*, red. P. Wiliński, Warszawa 2020, s. 90–97.

¹³ Z. Kwiatkowski [w:] *System Prawa Karnego Procesowego*, red. P. Hofmański, t. 5, s. 302.

¹⁴ D. Kala [w:] *System Prawa Karnego Procesowego*, red. P. Hofmański, t. 4, s. 208–209; analogicznie do tak opisanej czynności rozpoznawania środków odwoławczych przez sądy rejonowe (art. 24 § 2 k.p.k.), sądy okręgowe (art. 25 § 3 k.p.k.) i sądy apelacyjne (art. 26 k.p.k.) zob. *Polski proces...*, red. P. Wiliński, s. 97–98.

1.2. Zmiany normatywne właściwości funkcjonalnej Sądu Najwyższego

Badanie przedstawionej problematyki wypada więc rozpocząć od art. 27 k.p.k., a pierwszym zagadnieniem powinno być ustalenie normatywnej zawartości zwrotu „środku odwoławcze”.

Trzeba na wstępie zaznaczyć, że właściwość Sądu Najwyższego do rozpoznania środków odwoławczych pojawiła się w tekście pierwotnym Kodeksu postępowania karnego z 1997 r., a więc 1.09.1998 r.¹⁵ W tym samym tekście Kodeksu ujęte były także instytucje opisane w art. 441 § 5 i art. 547 § 3 i 4 k.p.k., a także uregulowano właściwość Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej jako sądu, który rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń i zarządzeń wydanych w pierwszej instancji w wojskowym sądzie okręgowym (art. 655 k.p.k.).

Natomiast ten element właściwości funkcjonalnej Sądu Najwyższego ulegał zmianie w czasie obowiązywania Kodeksu postępowania karnego z 1969 r. W dniu wejścia w życie Kodeksu postępowania karnego z 1969 r., w art. 18, określającym właściwość Sądu Najwyższego, wskazano, że Sąd Najwyższy rozpoznaje:

- 1) środki odwoławcze od orzeczeń i zarządzeń wydanych w pierwszej instancji w sądzie wojewódzkim,
- 2) rewizje nadzwyczajne,
- 3) inne sprawy przekazane mu przez ustawę.

Właściwość opisana w pkt 1 w art. 18 d.k.p.k. wynikała z tego, że w systemie sądownictwa powszechnego to sąd wojewódzki orzekał w pierwszej instancji w sprawach o zbrodnie (z wyjątkiem rozboju z art. 210 § 1 d.k.k.) i niektóre występki (art. 17 § 1 d.k.p.k.), a także mógł rozpoznać w pierwszej instancji sprawę o każde przestępstwo, jeżeli uznał to za stosowne ze względu na szczególną wagę lub zawiłość sprawy (art. 17 § 2 d.k.p.k.). Z dniem 10.08.1990 r. na mocy art. 4 pkt 3 ustawy z 13.07.1990 r. o powołaniu sądów apelacyjnych oraz o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Kodeks postępowania cywilne-

¹⁵ Dz.U. Nr 89, poz. 555 ze zm.

go, Kodeks postępowania karnego, o Sądzie Najwyższym, o Naczelnym Sądzie Administracyjnym i o Krajowej Radzie Sądownictwa¹⁶ art. 18 pkt 1 k.p.k. skreślono, a przepisem art. 4 pkt 2 tej ustawy dodano do Kodeksu postępowania karnego przepis art. 17¹, w którym zawarto zapis, że sąd apelacyjny rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń i zarządzeń wydanych w pierwszej instancji w sądzie wojewódzkim. Zatem wyeliminowanie kompetencji Sądu Najwyższego do rozpoznania środków odwoławczych nastąpiło z uwagi na powołanie sądów apelacyjnych, które stały się sądami drugiej instancji w odniesieniu do orzeczeń sądów wojewódzkich, rozpoznających w pierwszej instancji sprawy o zbrodnie i o określone występki. Kolejna zmiana w treści art. 18 d.k.p.k. nastąpiła 1.01.1996 r. W art. 18 pkt 2 d.k.p.k. sformułowanie „rewizje nadzwyczajne” zastąpiono sformułowaniem „kasacje”¹⁷.

Jak już wyżej podano, w art. 27 k.p.k. z 1997 r. właściwość funkcjonalna Sądu Najwyższego obejmowała obok kasacji i innych spraw w wypadkach określonych w ustawie także rozpoznanie środków odwoławczych. W uzasadnieniu rządowego projektu Kodeksu postępowania karnego art. 27 poświęcono jedno zdanie: „Właściwość Sądu Najwyższego w konsekwencji ograniczona zostaje do rozpoznawania kasacji, środków odwoławczych (np. od postanowienia sądu apelacyjnego oddalającego wnioski o wznowienie postępowania) oraz innych spraw w wypadkach określonych w ustawie”¹⁸. Gdy dostrzeże się, że w treści samego Kodeksu postępowania karnego wyraźnie ujęto, iż na postanowienie sądu apelacyjnego oddalającego wniosek o wznowienie postępowania nie przysługuje zażalenie (art. 547 § 1 k.p.k.), to jasne staje się, że projektodawca nie przywiązywał większego znaczenia do wyjaśnienia przyczyn wprowadzenia do art. 27 takiej właściwości dla Sądu Najwyższego, skoro posłużył się jedynie przykładem nietoczącym tej kwestii. Natomiast zestawienie zmian dokonanych w treści art. 18 d.k.p.k. oraz treść art. 27 k.p.k.

¹⁶ Dz.U. Nr 53, poz. 306 ze zm.

¹⁷ Art. 1 pkt 3 ustawy z 29.06.1995 r. o zmianie Kodeksu postępowania karnego, ustawy o ustroju sądów wojskowych, ustawy o opłatach w sprawach karnych i ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. Nr 89, poz. 443 ze zm.).

¹⁸ *Kodeks karny. Kodeks postępowania karnego. Kodeks karny wykonawczy. Nowe kodeksy karne – z 1997 r. z uzasadnieniami*, Warszawa 1997, s. 399.

Publikacja omawia procedury obowiązujące przed Sądem Najwyższym jako sądem odwoławczym w toku postępowań zwyczajnych (apelacyjnego i zażalenio-owego) oraz nadzwyczajnych (np. kasacyjnego czy wznowieniowego). Wskazuje na istotne i sporne kwestie oraz udziela odpowiedzi odnośnie do sposobu rozpoznania tych środków odwoławczych. Uwzględnia także bogate orzecznictwo SN, ukazując rozbieżności w jego zakresie.

Książka stanowi praktyczne opracowanie dla prokuratorów, adwokatów i radców prawnych, którzy inicjują postępowania przed SN lub w nich występują, jak również dla sędziów orzekających w postępowaniach, w których środki odwoławcze trafiają do SN. Będzie cennym źródłem wiedzy dla aplikantów zawodów prawniczych.

Jarosław Matras – sędzia Izby Karnej SN od 2008 r., w latach 2017–2023 przewodniczący V Wydziału tej Izby, sprawozdawca wielu istotnych orzeczeń w zakresie procesu karnego; doktor nauk prawnych; autor wielu artykułów i glos z dziedziny postępowania karnego, współautor komentarzy do Kodeksu postępowania karnego (Warszawa 2023) i do zmian w Kodeksie karnym (tom I, Kraków 2023); prowadzi szkolenia dla adwokatów i radców prawnych oraz sędziów.

9788383585710 W01P01

ISBN 978-83-8358-571-0

9 788383 585710

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 199 Zł (W TYM 5% VAT)